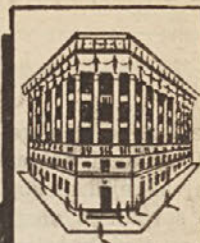

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrate na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1'—, za vse ostale Din 16'—

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK I.

NOVEMBER 1936

ŠTEV. 11

Pomembni slovesnosti v Vzajemni zavarovalnici

JOSIP PEHANI
generalni ravnatelj Vzajemne zavarovalnice
(Sikal Božidar Jakac)

Za široko javnost neopaženo je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani v sredo 20. septembra t. l. obhajala dvoje slovesnosti, ki sta za naš največji slovenski zavarovalni zavod značilni. Ljubljanski škof prevzv. g. dr. Gregorij Rožman je ta dan slovesno blagoslovil novo petnadstropno hišo Vzajemne zavarovalnice, ki stoji tik glavne zavo-dove palače na Miklošičevi cesti. Nova hiša je izredne pomembnosti. Z njo je Vzajemna zavarovalnica mnogo pripomogla k olepšanju slovenske prestolice, ko je z umetniško mnogo vredno stavbo zamašila vrzel ob najlepši ljubljanski cesti. Vendar Vzajemna ni gradila prvenstveno iz tega razloga. Razvoj in rast Vzajemne je že kar nujno terjala, da si Vzajemna razširi svoje poslovne prostore. Z novo hišo je take prostore dobila in danes ima Vzajemna gotovo tako pisarno, ki dostojno predstavlja njeno moč in njen ugled, obenem pa ji daje novih možnosti za še smotrenejšo delo za narod. Nova hiša je grajena po načrtih mojstra arhitekta inž. Franca Tomažiča, gradil jo je stavbenik g. Mavrič Anton, vsa druga dela in nabave pa so izvršili sami domači mojstri. Z nove palače je izvršena obenem plodonosna naložba zavarovalnih rezerv Vzajemne in podkrepljena varnost, ki jo Vzajemna svojim članom nudi.

Ta dan pa je bil tudi praznik hvalečnosti dveh najzaslužnejšima delavcema Vzajemne. Nj. Vel. kralj Peter II. je namreč odlikoval z redom sv.

Savo IV. razreda generalnega ravnatelja Vzajemne g. Josipa Pehanija, z zlato svetinjo za državljanske zasluge pa najstarejšega slugo Vzajemne g. Ivana Jakopiča. Oba gospoda sta vzor zvestobe in vdanosti do Vzajemne. Vzajemni služita z brezprimerno marljivostjo in ljubeznijo vse od njenega nastanka. Ob teh dveh svetlih vzorih je naravno, da se tudi vse številno uslužbenstvo trudi biti jima podobno.

Slovesnost se je pričela s sv. mašo, ki jo je daroval ljubljanski škof ob osmih zjutraj v turistijski kapeli v palači Vzajemne. Med sv. mašo,

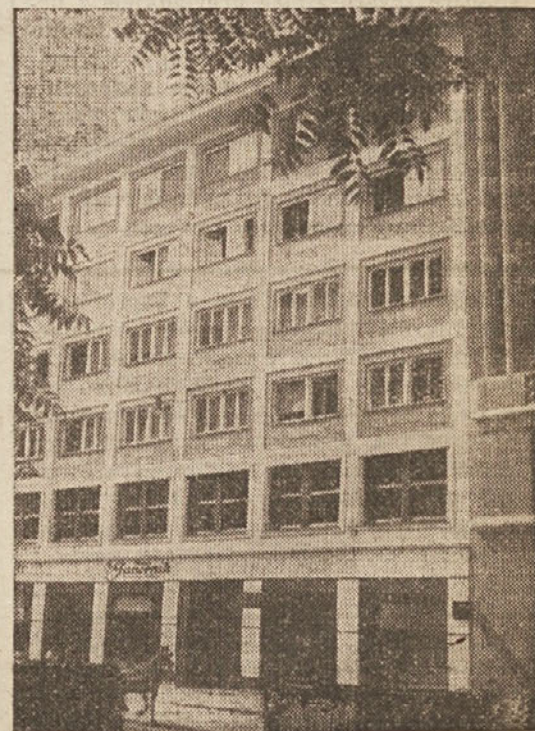

IVAN JAKOPIČ
vzor zvestega in marljivega uslužbenca Vzajemne zavarovalnice

ki se je je udeležilo celotno nadzorstvo z vsem uslužbenstvom Vzajemne ter številni predstavniki pri novi stavbi zaposlenih mojstrov, pa tudi zastopniki drugih zavarovalnic, je dovršeno prepeval zbor, ki ga je sestavilo uradništvo Vzajemne in ga vodil njen uradnik g. Mavrič Bergant. Po sv. daritvi so se zbrali v novi veliki posvetovalnici Vzajemne člani nadzorstva, uradništvo Vzajemne, zastopnik vlade, odposlanci časopisja in odposlanei vseh drugih zavarovalnic. Posvetovalnica je bila okusno okrašena. Na častnem mestu je visela nova krasna slika Nj. Vel. kralja Petra II., delo umet-

nika Vavpotiča. Prevzv. g. škof je ob asistenci stolnih kanonikov sivolasega predsednika Vzajemne g. Ivana Sušnika in g. Alojzija Stroja izmolil najprej blagoslovitveno molitve, nato pa blagoslovil vse nove poslovne prostore Vzajemne in celo novo palačo. Po sv. obredu se je vršilo kratko slavnostno zborovanje, med katerim je župan stolnega mesta Ljubljane in podpredsednik Vzajemne g. dr. Juro Adlešič s pomembnim nagovorom izročil slavljencema visoki odlikovanji. Slavljenea sta se ginjena zahvalila Nj. Veličanstvu ter znova zatrdila, da sta v življenju vršila le svojo dolžnost. V vznešenih besedah je v imenu uradništva Vzajemne orisal zaslužno delo obeh slavljencev generalni tajnik Vzajemne g. dr. Josip Dermastia. Za njim sta govorila še zastopnik drugih zavarovalnic ravnatelj »Slavijec« g. dr. Bole in zastopnik vlade g. dr. Kette. Po tej svečanosti se je pričelo spet redno delo v novih svetlih uradih Vzajemne. Med prvima, ki sta prijela za delo, sta bila oba slavljenea, ki sta tako na najboljši način pokazala, da sta pozornosti na najvišjem mestu vredna.

»Naša moč« se pridružuje številnim čestitkam in pristavlja iskreno željo, da bi oba slavljenea še dolgo dolgo lahko pomagala pri gradnji slovenskega zavarovalstva.

Nova zgradba Vzajemne zavarovalnice na Miklošičevi cesti v Ljubljani

Sušnik Stanko, Ljubljana:

Zavarovalne razmere v Bolgariji

Že lansko leto, ko sem s skupino turistov iz SPD obiskal bolgarske planine in si ogledal najvažnejša mesta, sem postal pozoren na veliko sorodnost nas Slovencev z Bolgari, ne toliko po podobnosti obeh slovanskih jezikov, kolikor po značaju, po nravi obeh narodov. Razumljivo je, da tudi njih diči znana slovanska gostoljubnost, vendar oni imajo več, kar nas zbližuje. Slovenci smo znani po svoji skromnosti, po veliki štedljivosti. Ves cilj našega človeka je: ustvariti si svoj domek, če še tako skromen. Zato dela, štedi, to mu je cilj in ko ga doseže — je zadovoljen. Mi nismo koristolovci, hohštaplerji, temveč si skromno, počasi, toda žilavo ustvarjamo boljše pogoje v težkih razmerah. V borbi s tujcem smo se narodno okrepili, v borbi za gospodarski obstanek smo postali žilavi in posegli smo po edinem rešilnem, po zadrugah. In točno, doslovno isto je pri Bolgarih, kateri so poleg tega tudi dobri trgovci in znano dobri organizatorji, kar oboje pripisujejo v znatni meri tudi nam.

Ko sem vse to videl in primerjal, sem si zaželel ob prvi priliki proučiti njihovo zavarovalstvo, posebno še zadržano, vzajemno. Navadno se take v navdušenju rojene želje rade kmalu ohlade in splahnejo. Pri meni pa je ostalo trajno in sem v začetku avgusta — za svoj dopust — že odpotoval. Seveda sem si prej zagotovil dostop, saj si nobena zavarovalnica ne šteje v posebno srečo, da ji kdo, pa še konkurent, pregleduje obisti. Poudariti moram, da so me sprejeli ne kot konkurenta, temveč kot Slovenca-zadružnika res bratsko. Pri obeh najmočnejših bolgarskih zavarovalnih zavodih mi je bilo vse na razpolago, vse na vpogled in za trdno upam, da bo izpolnjen tudi drugi del — njihovi obiski nam, da tako morda iz uradnih obiskov pridemo v poslovne stike.

Domače zavarovalnice prevladujejo z ne navadno veliko večino in tuje jedva životarijo. Med domačimi pa zopet stojijo vzajemne zavarovalnice z znatno močjo nad delničnimi družbami. Vse to ni zgolj slučaj ali pa zgolj velika spretnost domačih družb. Ne, to kar Bolgare najbolj diči in čemur se imajo domače zavarovalnice v glavnem zahvaliti za svoje velike uspehe, je silna ljubezen do vse-

ga domačega, spoštovanje, podpiranje narodnih ustanov in velik ponos na vse, kar je izniklo iz domačih vrst. Tega poglavja naj se malo dotaknem, saj zgolj strokovni opis bi bil več ali manj suhoparen. Tega nam namreč tudi še tako zelo primanjkuje, da je naša izpopolnitev v tem pogledu nujno potrebna.

Znano je, da je Bolgarija politično v glavnem razdeljena v dva skrajno si nasprotna tabora. In vendar politiko vodijo le na političnem polju, na gospodarskem se cenijo samo po gospodarskih uspehih, sposobnostih in skupnem delu za svoj narod. Duša ene politične struje in skrajno eksponiran politik je na pr. znani državnik Cankov. In vendar je ta isti Cankov predsednik največje, daleč najmočnejše, vodilne domače zavarovalnice »Činovniško kooperativno spestovno zastrahovatelno družestvo«. Nobeni oziri me niso mogli zadržati, da ne bi — vaje naših, v tem oziru tako malenkostnih razmer — s čudom povpraševal, kako je to mogoče, da ni z nasprotne politične plati pri zavodu (zavarovalnici) reakcije. Toda poudariti moram, da prav tako, kot sem bil nad tem začuden jaz, so bili začudeni oni, zakaj se temu sploh čudim. Od skrajnega levičarja do najožjega njegovega političnega pristaša mi je vsakdo z zanosom pojasnil: To je domača, bolgarska, jedra, bogata in poštena ustanova. On jo vendar vodi kot gospodarstvenik, ne kot politik. Zavod je naš, bolgarski in mi vsi smo dolžni tej ustanovi dati prednost. Mi ne gledamo oseb, temveč dejanja!

Zdaj pa primerjajmo naše razmere. Saj jih poznamo. Veliki narodi bi bili ponosni na skozi dolgo 35 letno dobo tako vzorno voden zavarovalni zavod kot je naša Vzajemna zavarovalnica, pa se vendar še najde veliko naših malih, ozkosrčnih ljudi, ki se skupnosti z narodom in njegovimi ustanovami tako malo zavedajo.

Pokazal sem na pr. pri obeh zavarovalnicah naše tablice. Priznali so, da so skrajno okusne, mnogo bolj kot njihove, pa dvakrat cenejše. Ponudil sem jim, da jim oskrbim enake pri slovenski tovarni »Saturnus«, pa so me zavrnil, češ: vse je res, lepše so vaše in cenejše, toda naše so bolgarske in pri njih bomo ostali.

Za izpopolnitev navedenega naj omenim še dogodek, ki se je pripetil v Belgradu ob priliki obiska visokega bolgarskega strokovnjaka. Razkazovali so mu mesto z mogočnimi stavbami in ga opozorili tudi na ponosno stavbo neke tuje zavarovalne družbe. Z zagrenjenim obrazom jih je zavrnil: »Še višje bi vas cenil, če bi tega ne videl. Le sadovi domačih ustanov naj nam bodo v čast in ponos.« Zlat nauk, ki naj velja za nas vse!

Pri proučevanju zavarovalstva me je seveda prav posebno zanimalo razmerje škod; saj je to najzanesljivejši barometer za presojo požarnega zavarovanja gotove pokrajine. Da ne zaidem v prevelike podrobnosti, naj omenim, da je celotna slika presenetljiva. Za štiri leta nazaj znaša škodni odstotek 59%, kar je vsekakor mnogo. In kako je to razdeljeno? Pokažejo se neverjetne razlike, ki jih je težko spraviti v sklad. Domače, bolgarske zavarovalnice imajo od svojih premij 38% škod. In med tem, ko imajo domače delniške zavarovalnice 44% škod, imajo domače vzajemne zavarovalnice le 22% škod, a podružnice tujih, inozemskih družb 140% požarnih škod. Ogromno in preočividno razliko med domačimi, posebno še med vzajemnimi zavarovalnicami (22%) in med tujimi družbami (140%) je res mogoče tolmačiti le na ta način, da bolgarski narod v skrajnem samoljubju za vse, kar je domače, dela razliko celo tu in gredo vsi špekulativni požari na rovaš inozemskih družb. Drugo važno dejstvo pa je to, da domače zavarovalnice silno strogo pazijo, kaj sprejemajo in vse le malo neodgovarjajoče odklanjajo. Predstavniki tujih družb pa gredo preko te nujno potrebne pazljivosti in (zaradi provizije) sprejemajo vse križem.

V splošnem pa je zavarovalstvo v Bolgariji na skrajno zdravi osnovi. Mnogo je k temu pripomogel zakon o nadzoru zavarovalnic, katerega imajo že šest let, pri nas se pa šele zdaj, po polomu »Feniksa«, dela na tem. Zanimivo je, da je življenjsko zavarovanje znatno močnejše razširjeno kot požarno in ostale branše, kar vse dokazuje visoko zrelost bolgarskega naroda, kateri je na svoje močne in ugledne zavarovalne zavode po pravici ponosen.

»Jugoslovenski Lloyd« je v Zagrebu izhajajoči dnevnik, posvečen zgolj gospodarstvu. Njegovo mnenje je v gospodarskih vprašanjih zelo važno. »Naša moč« je lahko ponosna, da je ta ugledni list objavil 4. oktobra t. l. na uvodnem mestu naš članek »Nadzor nad zavarovalnicami in zaščita zavarovancev«, ki ga je za oktobersko številko »Naše moči« napisal generalni tajnik Vzajemne zavarovalnice g. dr. Josip Dermastia.

Človekoljubje v zavarovalstvu. Generalni tajnik Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani je prejel sledeče pismo g. Ivana Uršiča iz Maribora: »Za svojo blagohotno pomoč pri likvidaciji zavarovalnice po mojem pokojnem bratu blagovolite sprejeti na znanje izraze hvalečnosti vse moje družine. — Prosim, da bi sporočili mojo najtoplejše zahvalo tudi vsem gospodom, ki bi bili mogli ugodno rešitev te zadeve ovirati, pa tega iz človekoljubja niso storili.« — Tudi to pismo je dokaz, da Vzajemna s svojimi člani in njihovimi svojci resnično čuti in jim dobro hoče.

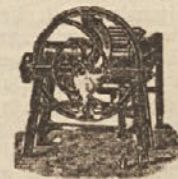
To ti je papiga! Krišpin je kupoval papigo. Glede cene je soglašal, le pomisleke je imel glede papiginih govornih zmoglosti.

»Pa tudi jamčite, da zna papiga res kaj prida govoriti?«

»Če zna govoriti! Dragi gospod, papigo sem kupil pri treh starih gospodičnah. Prodale so jo, ker je toliko govorila, da sploh niso prišle do besede.«

Kmetovalci,

če si boste nabavljali slamoreznice, obrnite se radi nakupa na nas.

Nizke cene

Odplačilo na obroke

Na zalogi pocinkani in bakreni brzo-parilniki; žganjarski kotli v vseh oblikah. Promptno moremo dobavljati pluge in drugo gospodarsko orodje in gospodarske stroje.

Podjetni krajevni zastopniki se iščejo.

Ferdo Smola

poljedelski stroji in plugi

Sv. Jurij ob fuž. žel. pri Celju

Zavarovanje je moderni način varčevanja!

Polovično voznino v Ljubljano in krasno, zelo povečano izbiro damskih plaščev za vsak okus in po najnižje mogoči ceni Vam nudi najboljša

damška konfekcija PAVLIN
Ljubljana Kongresni trg 5

Pri nakupu se Vam pri predložitvi voznega listka odračuna enosmerna vozna cena od vsake postaje Slovenije do Ljubljane

Prejeli smo:

Dne 10. oktobra t. l. se je del Feniksovih zavarovancev na svojem zborovanju v Ljubljani združil v posebno društvo. Ničesar nimamo proti temu, če upajo potom tega društva zmanjšati škodo, povzročeno jim s Feniksovim polomom. Toda ti zavarovanci (bilo jih je kakih 100 od 6500 Feniksovih zavarovancev v Sloveniji) se drznejšo med drugimi staviti tudi tako-le zahtevo:

„7. da se dovrši čimprej in uzakoni z zakonsko uredbo popolen sanacijski plan glede jugoslovanskega portfelja „Feniksa“, upoštevajoč pri tem načelo, da morajo žrtve za sanacijo nositi država in ostale zavarovalne družbe, ki poslujejo v naši državi.“

Tako torej. Nekdo je nosil v svoji nenarodni miselnosti svoj denar v židovsko banko. Ta banka falira in vlagatelj se mora za svoj denar obrisati. Kaj še! Njemu mora vlogo, ki so jo židovski bančniki zagospodarili, povrniti država t. j. vsi davkoplačevalci, pa še one naše narodne in poštene denarne ustanove, katerim nič zaupal ni. Ali ne bi sleherni davkoplačevalec in sleherni član naših poštenih gospodarskih zavodov udaril po mizi ter z vso odločnostjo zahteval, da se državni denar in denar domačih zavodov v take namene ne porablja?

In kaj drugega zahtevajo Feniksovi zavarovanci? Ker niso zaupali domačim zavodom ter so milijone in milijone narodnega premoženja izročali tuji družbi, naj jim sedaj pomaga naš že itak preobremenjeni davkoplačevalec in naj jim pomagajo one domače zavarovalnice, za katere so imeli vedno le besedo omalovaževanja!

Najodločneje protestiramo proti sleherni nameri, da bi se tudi en sam dinar denarja davkoplačevalcev porabil za kritje v Feniksovi zadevi. Prav tako pa protestiramo, da bi kdorkoli predpisoval domačim družbam, da sanirajo zavoženo gospodarstvo „Feniksa“.

Več zavarovancev domačih zavarovalnic.

Suhe noge in zdravo telo Vam ohranijo čevlji *PeKo*

A. Vindišar, Ljubljana:

Kaj bo z našimi dolgovi?

Jesen je čas obračunov, kmetove bilance. Stroški in dohodki, nazadnje ti nič ne ostane! Blago, ki ga imaš, nima cene, drago je vse, kar rabiš in doma ne prideláš. Zdaj boš pač poiskal med papirji in v koledarju tiste svoje prijatelje, ki si jim bil med letom dober in si jim posodil, kar so rabili! Zdaj si sam v stiski in potrebi, bilanca se ne ujema! Zdaj poišči svoje dolžnike in jih podrezaj, da se spomnijo svojih dolgov in obveznosti! »Kje so tisti tavženti...!«

Toda stoji! Mar moreš svojemu dolžniku kaj očitati? Ali nisi ti sam dolžnik, gluhi in zakrknjen? Kako boš terjati in zahteval, ko pa sam nisi nič boljši! Kakor brezno zija in tuli tudi pred teboj tvoj dolg in te nemirno preganja.

Zdajle v jeseni je čas, da misliš na svojega upnika in na svoj dolg! Če si dolžnik in pri tem le z denarjem tvegaš, to še ni nič! Nevaren je tisti dolg, kjer z njim izpostavljaš celo svojo domačijo in vso svojo vred-

nost, da jo izgubiš! To je dolg iz zavarovanja! Premije nisi še plačal in nič zavarovan nisi! Za par ubogih dinarjev igraš svojo usodo in usodo svoje družine! Utegne priti nesreča to noč in bo tvoje sreče konec! Kaj se zanašaš, da ti bo pomagal tvoj sose, ki je sam večji revež od tebe? Ali mar tvoja občina, ki njo samo dolgovi dušijo? — Samo zavarovanje, ki si zanj plačal premijo, te bo rešilo!

V težke stotisoče gredo premije, ki jih zavarovanci ne plačajo. Zavarovalnica je celo leto razumela stisko našega kmeta, je prizanašala in odlašala! Zdaj v jeseni se oglašajo z lepo besedo, z resnim svarilom: ne igrajte se s svojo srečo! Poravnajte brž svoje dolgove! Varujte svoje zaloge, težko nabrane, plačajte premijo, da bo miren vaš zimski počitek, zasluženi oddih pri topli peči! —

Kmetu je težko priti do denarja! To ve dobro zavarovalnica. Zato tudi ne postopa tako, kakor bi lahko, da bi svoje terjatve vnovčila. Njej se smilijo domovi, ki bi jim zapel boben, družine, ki bi morale na cesto. Svojim članom pomaga, kjer le more. Na plačilo

Nagrade za september

Prvo nagrado v znesku 250 din (izplačljivo v petih letnih obrokih po 50 din) je dobil 15 letni Alojzij Debeve iz Dražice, p. Borovnica, ki nam je poslal sledečo pesmico:

NAŠA MOČ

Oj »Naša moč«, ti časopis,
povsod napraviš dober vtis.

Že večkrat sem te jaz prebral,
da si koristen, sem spoznal.

Naloge vsakovrstne nam zastavljaš
in zanje še nagrade lepe nam pripravljaš.

Kako bi te ne mogel spoštovati,
ko hočeš vsem nam pomagati!

Poznajo te ljudje že daljni,
da list si ti zavarovalni.

Kdor tebe čita in je zavarovan,
k počitku leže brez skrbi, ko je zaspan.

Pa tudi od doma gre kar brez skrbi,
kadar treska in grmi.

Do Vzajemne, ki pošilja te,
v mojem srečju ljubezen vre.

O, Vzajemna, ti si že dolga leta
blagor slovenskega kmeta!

Ker iz tebe samo dobra dela vro,
te vsi kmetje ljubimo močno.

Tvoj časopis pa naj še mnogo naredi,
slovensko ljudstvo naj iz spanja budi!

Da bo odmevalo celo iz koč:
Čitajte vsi »Našo moč«!

Drugo nagrado v znesku 150 din dobi pa gosp. Franc Gosak, Zbelovska gora, p. Loče pri Poljčanah. V svojem dopisu zelo točno označuje pomen »Naše moči« kot strokovnega lista, ki je tako zelo potreben.

LOVRO PIČMAN

centralne kurjave, vodovodne instalacije, preskrba z vročo vodo potom štedilnika, sanitarne naprave, oprema bolnic in sanatorijev, kleparska dela vseh vrst.

LJUBLJANA - Ilirska ulica št. 15

29-11

Telefon interurban

29-11

čaka, popušča, odlaga, prizanaša. Svojim članom daje — čujte ljudje božji — brezobrestna posojila v stotisočih — kaj so drugega kakor to vsa neplačila iz premij! Pa vse zastoni! Člani ne uvidijo te naklonjenosti, zavlačujejo plačila in so gluhi in zakrknjeni. S tem pa slabijo položaj sebi in celim družbi. Pozabljujejo, da kjer ni vplačil, prenehajo izplačila, kjer ni jamstva, ni varnosti, odveč je neplačano zavarovanje.

Zato pa vsak, ki si naš zavarovaneec in nam dolguješ premijo, ne bodi gluhi na naše jesensko svarilo, da je še vedno čas, da svojo obvezo poravnáš. Vеди dobro, do se pozneje, čeprav v potrebi, ne bomo poznali in bomo tistim zvesti rešitelji, ki so bili naši zvesti plačniki.

Le za plačano premijo je odškodnina, le za zvestobo je zvestoba!

Napoleona je posekal. Ko je cesar Napoleon obiskal svoj rojstni kraj Ajaccio, je šel tudi v šolo in tam stavlil učencem razna vprašanja. Tako je vprašal: »Ti, mali, ali veš, kateri veliki možje so bili v Ajacciu rojeni?« — Pa se mu deček odreže: »Prav nobeden. Pri nas se rodijo sami otroci.«

Dr. Vladimir Murko, priv. docent,
Ljubljana.

Ali vpliva devalvacija francoskega franka in drugih valut na stabilnost dinarja?

V zadnjem času se je pojavilo povsod veliko zanimanje za nagle izpremembe na trgu tujega denarja ali na deviznem trgu. Razne države, na čelu Francija, za njo Švica in Nizozemska ter končno še Italija in v manjšem obsegu tudi Češkoslovaška, so izvršile devalvacijo svojih denarnih edinic.

Zato moramo na kratko ugotoviti, kaj je devalvacija in zakaj so omenjene države izvršile tako važne in dalekosežne ukrepe. Končno bomo tudi lahko dali odgovor na to, ali ima tudi Jugoslavija interes na devalvaciji dinarja.

Predvsem moramo ugotoviti pojem devalvacije, ki ga je treba strogo razlikovati od inflacije. Devalvacija pomeni, da se teža denarne jedinice kake države v zlatu, ki je bila dosedaj točno določena, zniža. Kratko rečeno, se zmanjša zlata vsebina denarne jedinice. Tako n. pr. je bila teža enega francoskega franka pred sedanjo devalvacijo 67,07 miligramov, od sedaj naprej pa bo frank vseboval za 25–35% manj zlata.

Devalvacija pa še ne more pomeniti tudi porasta cen. Zlasti težijo vlade za tem, da ostanejo cene za domače blago neizpremenjene. Nasprotno pa mora država, ki je devalvirala svojo valuto, plačevati za iz inozemstva uvoženo blago večje zneske v domačem denarju, ker dobi sedaj za eno edinicu domačega denarja manj tujega denarja.

Upoštevati pa je treba, da je obseg domače trgovine za vsako državo neprimerno večji kakor pa uvoz in da je torej mogoče v velikem obsegu s primernimi vladnimi ukrepi preprečiti porast cen za domače blago. Skoro v vseh državah, ki so v zadnjem času izvršile devalvacijo svojega denarja, opazamo, da je vlada istčasno storila ukrepe, da se porast cen prepreči. Celotno pri uvoženem blagu se da preprečiti porast cen, ako se znižajo dovozne carine, kakor je to storila baš te dni Italija.

Kakšen namen pa zasledujejo države z devalvacijo svojega denarja? Ako pregledamo, katere države so v zadnjih dneh izvršile devalvacijo svojega denarja, moramo ugotoviti, da so to večinoma države, ki so posodile denar tujim državam, odnosno tujim podjetnikom in ki so si zato pridržale v zakonih o devalvaciji pravico, da se vrednost dolga tujih držav napram njim, odnosno njenim državam ne zniža. Te države so imele večinoma prav visoko raven (niveau) cen in zato niso mogle izvažati svojega blaga v države, ki so imele sorazmerno nižje cene ali pa so pri izvozu imele velike težave zaradi visokih cen svojega blaga. Nasprotno je bil olajšan uvoz iz držav z nižjimi cenami v države z višjimi cenami. Ta razlika med cenami je povzročila v državah z višjimi cenami zmanjšanje zaposlenosti in je povečevala gospodarsko krizo v teh državah.

Zato je Velika Britanija prva leta 1931 izvršila devalvacijo svojega denarja — funta s tem, da je uknila zamenjavo bankovcev za zlato in pustila pasti tečaj funta za nad 30 odstotkov. Njej so se tedaj pridružile poleg njenih kolonij in dominionov še skandinavske države Danska, Norveška, Švedska in Finska. V Veliki Britaniji so se z de-

valvacijo dosegli zaželjeni učinki — cene so ostale nespremenjene in angleška industrija in trgovina je uspešno prodajala svoje pocenjeno blago. S tem se je tudi znatno popravila zaposlenost njene industrije.

Kakor je znano, je bil padec angleškega funta leta 1931 vzrok nemira vlagateljev jugoslovanskih denarnih zavodov, ki so tedaj navalili popolnoma brez glave na denarne zavode, dvignili ogromne zneske svojih vlog in tako povzročili še danes vladajočo, sicer pa že popuščajajočo krizo na denarnem trgu.

Ali so imeli ti jugoslovanski vlagatelji takrat prav? Cesa so se bali? Bali so se inflacije. Inflacija pa je nekaj popolnoma drugega. O inflaciji govorimo tedaj, ako se poveča obtok papirnatega denarja v prometu do take množine, da nastane zaradi tega padec vrednosti denarja doma in v tujini. Inflacija ima seveda za posledico porast cen. Podražitev je odvisna od tega, koliko novega denarja pride v promet, četudi se obseg gospodarskega poslovanja v državi ni povečal. Vzrok je navadno večji deficit v državnem gospodarstvu, ki ga država ne zna pokriti drugače, kakor z izdajo novih bankovcev ali tudi državnih novčanic.

V Veliki Britaniji o inflaciji po l. 1931 ne more biti govora: obtok bankovcev je celo nazadoval, cene so ostale iste. Da zavaruje svojim izvoznikom možnost izvoza, je tudi Jugoslavija postopoma izvedla devalvacijo dinarja, in sicer počasi z letom 1932, ko se je uvedla premija na tuj denar, ki je narasla končno oficijelno na 28,5%. Za toliko je torej dinar bil devalviran že pred 3 leti. Ali je to bila inflacija? Ne, obtok denarja se ne samo ni dvignil, temveč je celo nazadoval, cene so se tudi znižale. O inflaciji torej ni moglo biti govora.

Tedaj se je jasno pokazalo, da je bil več strah zaradi inflacije dinarja l. 1931, ki je povzročil toliko škode, nepotreben. Na drugi strani pa se je vsekako tudi zaradi znižanja vrednosti dinarja v tujini v zadnjih letih dvignil naš izvoz, kar je ugodno vplivalo na naše gospodarstvo.

Jugoslavija je torej že izkoristila one možnosti, katere nudi devalvacija, ker je devalvacijo že izvršila pred leti. Danes nima interesa na večji ponovni devalvaciji tudi zato, ker bi se s tem dvignilo breme državnih dolgov.

Odločilni jugoslovanski državniiki so zato dali v zadnjem času več izjav o stalni vrednosti dinarja, ki mora biti ohranjena, da se ohrani zaupanje v pogodbe, v denarne zavode in v zavarovalnice. Ministrski predsednik g. dr. M. Stojadinović je izjavil francoskemu listu »Petit Parisien« (29. septembra): »Dinar bo obdržal svojo vrednost.«

Finančni minister g. Dušan Letica je izjavil 28. septembra novinarjem: »Dinar bo ostal nedotaknjen o priliki devalvacije francoskega franka; nanj ne bo vplivala niti devalvacija holandskega forinta, niti najavljena devalvacija švicarskega franka.«

Guverner Narodne banke kraljevine Jugoslavije dr. Milan Radosavljević je izjavil 30. septembra: »Kar se tiče naše denarne in devizne politike, ni razlogov za izvršitev kakih novih ukrepov... Stabilnost dinarja ostane v veljavi. S polnim optimizmom smete gledati v bodočnost tako glede naše zunanje trgovine, kakor tudi glede stabilnosti dinarja, naše narodne valute.«

Ljubljanski živinski sejem 7. oktobra

Na ta sejem, ki je bil prvi v oktobru, je bilo prignanih skupno samo 269 glav, in sicer 20 volov, 27 krav, 19 telet, 161 prašičev (malh) in 42 konj. — Dogon je bil zelo slab, kar je pripisovati v prvi vrsti slabemu vremenu, katero je tako nepričakovano hitro nastopilo. — Prvovrstnih volov sploh niso prignali, prav tako malo druge klavne živine; edino dogon prašičev je bil nekoliko boljši. — Tudi kupčija je bila jako slaba; skupno je bilo prodanih samo 71 komadov, in sicer 18 volov, 6 krav, 4 teleta, 15 prašičev in 28 konj. Že na prejšnjih treh sejnih je bilo prodanih za Dunaj več konj, za tem pa zopet 23 komadov in sicer po dosti ugodnih cenah. — V splošnem pa so ostale cene od zadnjega sejma neizpremenjene in so bile sledeče: voli II. vrste 4–4,50 din, voli III. vrste 3,25–3,75 din za kg žive teže; krave debele 3–4,50 din, krave klobasarice 2–3 din, teleta 6–7 din za kg žive teže; prašiči (mali) za rejo 120–200 din komad; konji od 400–3.500 din za komad.

Ali ste že javili spremembo svojega naslova?

x
x
x
x
x
x
x
x

**Tisoč dinarjev
znaša letoletna nagrada.
V 12. številki „Naše moči“
objavimo podrobnosti.**

Nagradno vprašanje za november 1936

Peter Skaza ima več zavarovanj. Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani mu je izdala sledeče police (številke pomenijo datum police, v oklepajih pa je označeno, kakšno je zavarovanje):

2. 1931 (požar — nepremičnine).
2. 1933 (požar — premičnine).
7. 1933 (življenje).
1. 1934 (jamstvo).
5. 1934 (avtomobilski kasko).
2. 1935 (steklo).
3. 1936 (vlom).

»Feniks« pa mu je izdal sledeči polici:

2. 1928 (požar).
3. 4. 1930 (vlom).

Sedaj pa povejte, kaj nudi Petru Skazi Vzajemna zavarovalnica in kaj je doživel pri »Feniksu«?

Pravilne rešitve je treba poslati do 30. novembra 1936 na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice. — Izmed pravih rešitev bosta dve izžrebani ter nagradi z našima običajnama nagradama po 250 in 150 dinarjev.

Javna zahvala in priznanje

Podpisani posestniki — člani Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani — prizadeji po težkih in usodnih požarnih nesrečah, izrekamo naši domači zavarovalnici iskreno zahvalo in javno priznanje, ker smo bili v najtežjih trenutkih deležni vse njene pozornosti in velikodušnosti. Ob kulantni oceni škod smo se lahko ponovno prepričali, da je Vzajemna zavarovalnica odkritosrečna prijateljica in dobrotnica slovenskega ljudstva.

Muhvič Ivan, Hrib št. 3 pri Vinici.

(Požar dne 28. 5. 1936.)

Dimnik Avgust, Dobrunje št. 62, p. Sp. Hrušica.

(Požar dne 27. 9. 1936.)

Baklan Štefan in Antenija, Spod. Jablane 8, p. Cirkovec.

(Požar dne 23. 9. 1936.)

Pliberšek Janez in Marija, Lokrovec 22 pri Celju.

(Požar dne 23. 9. 1936.)

Bartolj Jože, Vrh-Breg 16, p. Št. Rupert pri Mokronogu.

(Požar dne 30. 9. 1936.)

Potočnik Matej, Loka pri Framu št. 12.

(Požar dne 21. 9. 1936.)

Ekart Eliza, Spod. Jablane 9, p. Cirkovec.

(Požar dne 23. 9. 1936.)

Rožnik Jožefa, Velika Loka.

(Požar dne 21. 9. 1936.)

Ažman Jožef, Suha 15 pri Kranju.

(Požar dne 24. 9. 1936.)

Dvagman Jožefa, Stranska vas 35, p. Šmihel pri Novem mestu.

(Požar dne 16. 9. 1936.)

Štukelj Anton, Pugled, p. Semič.

(Požar dne 11. 9. 1936.)

Šamprl Matija, Čagona 81, p. Sv. Anton v Slovenskih goricah.

(Požar dne 7. 6. 1936.)

Rakuša Marija, Ivanjski vrh 1, p. Ivanjci.

(Požar dne 7. 9. in 17. 9. 1936.)

Zorec Jerica, Vanetina 8, p. Sv. Anton v Slovenskih goricah.

(Požar dne 12. 9. 1936.)

Podgoršek Marija, Ivanjski vrh 1, p. Sv. Anton v Slov. goricah.

(Požar dne 11. 9. 1936.)

Trošt Franc, Ključevca 7, p. Trbovlje.

(Požar dne 5. 9. 1936.)

Frkolja Alojz, Rožempah 5, p. Dobriče.

(Požar dne 3. 9. 1936.)

Kramarič Ivan, Grabrovac 2, p. Metlika.

(Požar dne 1. 9. 1936.)

Hafner Franc, Forme št. 9.

(Požar dne 20. 8. 1936.)

Ambrožič Marija, Lokvica 31 pri Metliki.

(Požar dne 1. 9. 1936.)

Berlec Jakob, Bakovnik 3, p. Kamnik.

(Požar dne 31. 8. 1936.)

Kos Anton in Alojzija, Froleh 3, p. Sv. Ana v Slov. goricah.

(Požar dne 22. 8. 1936.)

Ne vemo ne ure ne dneva ...

V zadnjem času je »KARITAS« izplačala CELE ZAVAROVALNE VSOTE ob smrti naslednjih članov in članic:

Prešeren Valentin, Koroška Bela 106.
— Jajčnik Elizabeta, Založe 11, p. Polzela.
— Čepelnik Lucija, Zg. Šiška 138. — Seitel Ignac, Tevče 6, p. Laško. — Markošek Edward, Ljubno 86. — Trtnik Ivana, Zg. Kašelj 94. — Ovsenek Mihael, Tržič, Kovaška ul. 1.
— Primožič Karmela, Jesenice, Prešernova ul. 1. — Tisnikar Rozalija, Šmiklavž 112. — Šmrcl Katarina, Maribor, Ferkova ul. 11. — Fajš Marija, Spod. Nova vas 37. — Marušič Katarina, Benica 15, Prekmurje. — Končnik Jurij, Vrhpolje 11, p. Kamnik. — Šikovec Ivan, Sela 3, p. Zagorje (sozavarovanje otrok). — Mrak Valentin, Guštanj 63. — Korun Marica, Ljubljana VII., Celovška c. 61. »KARITAS«.

Mlada moč

Ljubi otroci!

Taki mi ugajate, da. Otrok mora biti vesel in mora znati kaj »pogrunat«. Za lepo knjižico ste mi napisali o živalih. Samo to pa ne gre, da so nekateri »prepisovali«. Ko bi vsaj prepisati znali! Skoro vsi, ki ste pisali o kravi, ste pisali enako. To se pravi, da ta krava ni zrasla na vašem zelniku. Zato so po tudi šle skoro vse krave v koš

I. nagrado (veselo knjigo z naslovom »Po strani klobuk«) dobi Stanko Lokovšek iz Laškega. To-le je napisal o kokoškah:

»Da pomagam rešiti nalogo v deveti številki »Naše moči«, Vam napišem tukaj nekaj iz življenja naših kokoši. — Pri nas imamo dvanajst teh živali in še petelina. In čez vsoto to »občestvo« sem, zlasti ob počitnicah, jaz »vrhovni poglavac«. Petelin je samo moj oskrbnik in delovodja. Vi še niste videli naših kokoši, zato si ne morete predstavljati kako grozne in strašne zverine so to. Prave pošasti! Včasih se vležem na trebuh v travo in jih opazujem, ko se pasejo okrog mene. Predstavljam si, da sem nekje v Afriki. Gosta in visoka trava je afriška »džungla«, po kateri se podijo razni hrošči, grilčki in kobilice, prav tako kakor v Afriki opice. Kar ti prilomasti zver — kokoš. »Drevje« se kar lomi in pripogiba pod težo njenega telesa. Kobilice prestrašeno skatejo iz »drevesa na drevo«. A jim nič ne pomaga. Zver dela strašno dolge korake, kar čez vrhove dreves, in jih polovi; malo jih je, ki se jim posreči uiti. Večino požre pošast živo in s kožo ter kostmi vred. Na drugem mestu vidim mravljo. Nekje je zaplenila lep plen, ki je še enkrat večji in težji ko ona sama. A danes nima sreče. Zapazila jo je »divja zver« kokoš in požrla s plenom vred. Tam zopet se vije velikanska kača. Kako se v Afriki imenuje ne vem; ali klopotača ali naočarka ali boa, ne vem; tukaj v tej liliputanski »džungli« se imenuje »glistac«. Kokoš jo zapazi in živa mora v njeno nenasitno žrelo. Grozni in strašni prizori! Kmalu se jih naveličam in si zaželim nazaj domov v Jugoslavijo. Hitro vstanem gor, in že sem v Evropi, že v Jugoslaviji, že na slovenski zemlji, doma na domačem travniku. In krog mene ni nevarnih zverin, ampak se pasejo pohlevne domače piške, čez katere sem jaz »vrhovni poglavac«. — Hvala Bogu za domovino in dom.«

II. nagrado pošljem bodočemu slovenskemu pesniku L. Oblaku iz Čreta pri Celju. Njegova nagradna pesem sicer malo šepa, a morda se iz tega L. (zakaj ne poveš polnega imena?) razvije vendar kaj boljšega. Takole jo je zaokrožil:

»Moj Muri je velik gospod,
pa tudi grozen falot;
ne boji se temne noči,
ker po navadi kje v kotu spi.
Včasih miška mimo leti,
naš Muri prav glasno smrči,
noben ropot ga ne zbudi.
Ko mu zjutraj v želodec ropota,
počasi v kuhinjo primahlja,
mleko mu prav za prav ne diši,

ker včasih kaj boljšega dobi.
Grozno razvajen je naš Muri,
meso bi jedel ob vsaki uri,
le za kaj drugega mu ni
kar na krožnik dobi.
Pa vseeno mi Murček dopade,
pošten je — nič ne krade,
seveda vse je treba skriti,
da Muri ne more zraven priti.
Za nekaj je le dober naš Muri,
da v kuhinji muhe lovi,
v zrak se požene, s tačko zamahne
pa vsako dobi.
Muholovci res niso dragi,
pa zakaj bi jih kupili mi,
Muri je naš muholovec
ker vsako muho ulovi.
Za danes dovolj zgodovine,
imam še druge spomine,
a teh Vam danes ne povem.
Ko Muri bo zrasel
se bom spet oglasil.«

Ker ima L. veselje do pesmic, mu pošljem res lepo zbirko pesmi pod naslovom »Slovenska religiozna lirika«. Videl bo, da so sodobni pesniki vse drugačni tiči.

III. nagrado naj ima Dragica Pucelj iz Ribnice na Dolenjskem. Knjigo »Mali lord« bo dobila. Samo malo bojim se, da morda sledeči odgovor vendar le ni zrasel popolnoma v njeni glavi. Kaj, Dragica? Piše pa tako-le:

»Pri nas imamo samo dve kokoši, dve gosi, pa enega zajčka. So pa še druge živalce pri hiši, ki pa nerada ime povem. Najbolje, da eno teh po uganki opišem. Če bodeš uganil?

Črna je, pa ni krt. Ponoči vidi, pa ni sova. Najtežjega človeka dvigne, pa ni slon. Zelo je krvoločna, pa ni lev. Po šoli skače, pa ni kaznovalec. V cerkvi spi, pa se nič Boga ne boji. V palači vaši stanuje, pa najemnine ne plačuje. (O, ta je pa bosa. Pri nas vsi plačujejo najemnine, če pa ne, mu precej odpovemo!) V postelji se valja, pa nikoli ne postelje. Nič se ne sramuje, ko v srajci sami pohajkuje. Gospodu na hlače brez strahu prikače. V uradu nihče ne kriči, če ga ona piči. Še nad vojaka spravi se ta spaka. V revni bajti, kjer je drobiž (otroci), jo pogosto naletiš. Zaradi boljše krvi, tudi bogatina ne pusti. Za to hudo zver, ki je hitra kot hudir, še brihtni Ribničani, niso pasti pogruntali. — Brate Ivo, pa uganil, kaj je to?«

Seveda sem takoj uganil, da je čisto navadna ribniška bolha.

Sedaj pa na novo delo. Kakšno? Za november vam dajem sledečo nalogo:

Veseli dogodek v našem razredu!

Opišite mi katerikoli dogodek v razredu, ob katerem ste se prav od srca nasmejali. Upam, da se bom smejal tudi jaz, a pozneje vsi čitatelji »Naše moči«.

Iskren pozdrav vsem!
Brat Ivo

Sejmi v novembru 1936

2. — Cerknica; Jesenice na Gorenjskem; Mirna; Vitanje; Kranj (za živino in blago); Lesično; Murska Sobota (samo za živ.); Višnja gora. — 3. — Crnomelj; Dravograd (samo za živ.); Zagorje ob Savi (za blago in živino); Pišce pri Brežicah. 4. — Konjice; Sv. Lenart nad Laškimi; Sv. Pavel pri Preb. — 5. — Beltinci. — 6. — Brežice; Kropanje; Mengeš; Nova cerkev; Rečica ob Savi; Sv. Križ pri Ljutomeru; Sv. Lenart v Slov. gor.; Vel. Lašče; Vrhnika; Zabukovje. — 7. — Ponikva; Št. Vid pri Stični. — 8. — Ljutomer (za živ.). — 9. — Braslovce; Št. Jernej na Dol. — 10. — Puconci; Kamnik (samo za živ.). — 11. — Bučka; Cankova; Draškovec v Medjimurju; Ig pri Ljubljani; Laško; Marenberg; Moravče; Oplotnica; Ormož; Spodnje

Gorje; Šmartno ob Paki; Št. Gotard pri Trojanah. — 12. — Bušča vas. — 15. — Gor. Radgona; Grabovo pri Cerknici; Poljčane. — 16. — Bogojna; Vransko; Radeče pri Zid. mostu; Šmartno pri Litiji. — 17. — Metlika. — 19. — Ljubno (samo za blago); Podsreda; Raka; Slovenjgradec; Sv. Jurij ob j. ž. — 21. — Hotedriča; Podčetrtek; Sv. Jurij ob Ščavnici; Sv. Jurij ob Taboru. — 23. — Mojstrana; Slov. Bistrica (za živ. in blago); Sv. Lovrena; Šoštanj. — 24. — Loče pri Poljčanah. — 25. — Čakovec; Dobje; Domžale; Gradac v Belokrajinu; Guštanj; Krško; Lemberg; Ptuj; Stična; Šk. Loka (samo za blago). — 28. — Prosenjakovci. 30. — Celje; Kočevje; Kotoriba; Planina pri R.; Rogatec; Sv. Andraž v Slov. gor.; Turjak; Vače; Veržej; Železniki (samo za bl.); Martinja vas; Vinica na Dol.

F. K—n:

Domovinstvo in novi zakon o občinah

(Nadaljevanje.)

Kaj določa o domovinstvu naš novi zakon o občinah?

Navesti moramo nekatera določila dobesedno, kakor so v zakonu samem. Vsa določila o domovinstvu v njem pa so obsežena v §§ 15. do 20.

Prvo — vobče prvenstveno določilo se glasi v § 15.: Član občine more biti samo državljani kraljevine Jugoslavije. Vsak državljani mora biti član kake občine. Domovinstvo je isto, kar je članstvo kake občine po tem zakonu. Članstvo kake občine se izgubi samo, če se pridobi članstvo druge občine po predpisih tega zakona, ali če se izgubi državljanstvo.

V tem pogledu ni v smislu navedenih določil nikake bistvene spremembe prejšnjih (avstrijskih) zakonov, ker je to itak osnovno načelo domovinstva in državljanstva.

1. V § 16. določa zakon o občinah, da dobi žena po zakonu možovo članstvo (domovinstvo), maloletni zakonski otroci očetovo, nezakonski maloletni otroci materino, maloletni pozakonjeni otroci očetovo od dne rojstva, posvojeni (adoptirani, — ali bi ne bilo boljše rečeno: posinovljeni ali pohčerjeni otroci?) maloletni otroci pa posvojiteljevo članstvo; najdenci dobe članstvo v občini, kjer so jih našli.

2. Tretji odstavek (moral bi biti pravilneje drugi) določa glede žene še to:

Zakonito razvedena (zakaj ne bolje: ločena?) žena obdrži članstvo v občini, kateri je pripadala, ko je bil zakon razveden (ločen; torej obdrži domovinstvo ločenega moža!).

Če se zakon razveljavi, se vrne taka žena v članstvo občine, kateri je pripadala pred poroko. Lahko pa tudi pridrži članstvo, dobljeno po možu, če izjavi v roku treh mesecev od dne razveljavanja zakona, da to želi.

3. V drugem odstavku, ki bi spadal bolje na tretje mesto, pa določa § 16. zak. o obč., da so državni uslužbenci in javni samoupravni uslužbenci kakor tudi duhovniki po zakonu člani občine, v kateri je njih stalni službeni sedež, razen če izjavijo v roku treh mesecev od dne odločbe o izpremembi službenega sedeža, da obdržijo staro članstvo.

Slednji postanejo torej pristojni v občino, kjer so postavljeni v stalno službo, že z dnem, ko nastopijo ondi svoje redno službovanje, in po tem dejstvu samem.

Drugi način pridobivanja domovinstva po našem novem zakonu o občinah je mogoč po določbah § 17. tega zakona: tako namreč, da se pridobi domovinstvo v kaki drugi občini. Poglejmo, kako pravi navedeni paragraf. —

Za sprejem v članstvo druge občine je treba: 1. da uživa prosilec častne pravice; 2. da ni v sodni preiskavi ali pod obtožbo za dejanja, ki imajo za posledico izgubo častnih pravic;

3. da more vzdrževati sebe in svojo rodbino. O sprejemu odloča občinski odbor, ki sprejema ne more zavrniti, če so izpolnjeni prednji pogoji in če stanuje prosilec najmanj pet let stalno v tej občini.

(Vmesno določilo k temu odstavku, ki pa glede pridobitve domovinstva ni bistvenega pomena, in bi spadalo pravilno kot dostavek k zadnjemu odstavku tega — 17. paragrafa — se glasi: Občina obvesti o odločbi glede sprejema v članstvo tisto občino, kateri je prosilec dotlej pripadal. Brez tega poročila ne more občina — prejšnja seveda — nikogar iz spiska svojih članov izbrisati.) (Dalje.)

Edino zdravilo. Žena: »Gospod doktor, kam bi bilo bolje poslati mojega bolnega moža, k morju ali v gore?«

Zdravnik: »Na vsak način v gore, a le pod pogojem, če vi odpotujete k morju.«

Moževa dobra lastnost. Župnik vdovi: »Navadno se šele po smrti zavemo, koliko je bil vreden človek, s katerim smo bili vedno skupaj.« — Vdova: »Res je, gospod župnik. Jaz na primer niti slutila nisem, da je bil moj mož za slučaj smrti tako visoko zavarovan.«

Pred sodnikom. Sodnik: »Ali ne morete živeti brez vloma?« — Falot: »O, bi že..., ampak ne tako lepo!«

M. K

Pesem polja

(Povest.)

(Nadaljevanje.)

8.

Tisto nedeljo zvečer je videl narednik Mirko Podlesnikovega Tineta, ki je hitel proti Bukovemu vrhu.

»Aha, si že doma? Bosta zopet lovila, kajne? Ej, dobra je pečenka, dobra, pa Mirko vama jo osoli, da bosta žejala in žejala,« si je Mirko zadovoljno pomel roke. Razen majhnega samokresa ni imel pri sebi nikakega orožja, vendar je krenil za fantom. Ko sta prišla do Korena, je šel Tine v kuhinjo, Mirko pa se je skrtil za gosto grmovje ob poti.

Tine in Tonček sta se odpravljala na lov, Ančka jima je branila, a nocoj sta bila fanta neugnana.

»Nocoj pa morava iti, Ančka,« je ugovarjal Tine. »Zjutraj sem nastavlil lisici past in če jo jutri kdo dobi, bom spet sedel.«

»Nocoj le pojdi, če je tako. Ali povem vama, da bosta zaradi lova zašla še v veliko nesrečo.«

»Eh kaj neki se nama more zgoditi,« se je zaničljivo smejal Tonček. »Če nama drugič pride v roke Mirko, mu bova drugo zagodla; ali ne, Tine?«

»Drugo, drugo,« je kimal Tine.

Vzdignila sta se in odšla. Ančka je še klicala za njima, naj bosta previdna in že ju je vzela noč. V kuhinjo je prikašljaval stari Koren in vprašal Ančko:

»Ali sta šla že zopet loviti?«

»Spet, oče.«

Stari je nejevoljno zmajal z glavo.

»Ni mi prav, pa je amen, da sta divja lovea.

Divji lovec je še vsak kaj iztaknil in tudi ta dva jo bosta.«

»Tudi jaz sem jima že rekla, naj nikar po nepotrebnem ne rineta v nesrečo. Čudno, da Tineta ne spametuje, saj je zadosti dolgo sedel zaradi ene lisice.«

»Hm,« je zavzdihnil stari. »Divjega lovca ne spametuje nikoli. Saj sem tudi jaz lovil, ko sem bil mlad. Ali zdaj, ko je ta zlobni Mirko tukaj, zdaj naj bi lov malo opustila.«

Oče je pogledal, kaj se kuha, potem pa odšel ven.

Tine in Tonček sta spešno korakala čez polje proti gozdu, skozi katerega vodi pot v Mačnik. Brezskrbno sta se razgovarjala, zadaj za njima pa se je prihuljeno plazil Mirko in si mel roke:

»Nepoboljšljiva lovstva tata sta. Ali jaz vaju odvadim kraje enkrat za vselej.«

Tine in Tonček sta hitela. Zavila sta v gozd in Tonček si je brezskrbno zažvižgal pesem:

Ježeš, ježeš, težki križ,
več srnjaka ne dobiš,
ker srnjake so že vse
pobile puške risane.«

Tonček se je zasmel in smejal se je Tine, Mirko pa je zadaj zlobno siknil skozi zobe:

»Le čakajta me, mlečnozobca, kmalu bosta žvižgala v ječi!«

Tonček si je pa vesel zažvižgal drugo kittleo pesmi:

»Ježeš, ježeš, težki križ,
več dekliča ne dobiš,
ker dekleta so že vse,
vzele stare hauptmane.«

Pod gozdom se je začel Mačnik. Velike, široke travnike, koder so imeli vsak svoj del vsi gospodarji iz Bukovega vrha, je nocoj obilovala srebrna mesečina. Ponekod so bili veliki grmi, po sredi travnikov pa je tekla potoček, znan po svoji ledeno mrzli vodi. Mimo Mačnika je tekla mogočna Sava, ki jo vedno in vedno iznova trgala travnike. Šum Save je motil grobno tišino, ki je vladala tod. Šumela je in se penila po svoji tisočletni poti, Sava, prelepa Sava, hči gorenjskih planin. — Sredi Korenovega Mačnika je ležal velik tolmun, katerega je izkopal potok. V mesečni luči se je bleščal kakor veliko, srebrno ogledalo. V tem tolmunu so švigale vitke, rdeče pikčaste postrvi urno sem in tja. K tolmunu sta se namenila Tonček in Tine, Mirko jima je oprezno sledil, da se je priplazil prav v grmičevje, nekaj metrov od njiju.

Pripravila sta dinamit in zažgala vžigalno vrvico. V nekaj minutah je ležalo v tolmunu premnogo mrtvih rib. Fanta sta se sezula, privihala si hlače in metala ribe ven. Luči nista rabila, ker je luna svetila in je bila voda kristalno čista.

»Drage bodo ribe, drage,« je v mislih dejal Mirko.

Fanta sta jih zmetala na suho, kar sta jih mogla dobiti. Zlezla sta iz vode in se obula.

»Dosti jih je. Ančka jih bo gotovo vesela,« se je čudil Tonček.

»Tudi naša Cilka jih bo imela rada,« je pripomnil Tine.

Tine je vstal, vzela iz žepa zvito vrečo in jo vrge Tončku.

»Na, sem notri jih naloži. Jaz grem zdaj gor-le v Gabrov vrh gledat, če se je ujela lisica v past.«

»Ali prideš kmalu?«

»Najkasneje v četrtr ure bom tukaj.«

Tinetova visoka postava je izginila med grmovjem, Tonček je pa mirno čepel in metal spolzke ribe v vrečo.

»Glej, vraga, kako so gladke,« se je jezil, ko so mu venomer polzele iz rok nazaj v travo. Pa malo zeblo ga je tudi, saj je bilo že v drugi polovici septembra.

Zlobni Mirko v grmičevju je medtem skoval načrt, pred katerim bi bilo groza vsakogar, le nje-ga ne. Tine je odšel; zdaj je prilika, da ugonobi oba. Gledal je, da je Tine izginil po rebri gori v goščavo. Le čakaj, predrzna punčara Korenova, zdajle te Mirko poplaša.

Počasi se je Mirko skomaral iz grmovja in stopil pred osupljenega, nič hudega slutečega Tončka. »Aha, lovski tat! Ali še upaš trditi, da nisi divji lovec?«

Tonček se je prvi hip prestrašil, a se je naglo zavedel. Udaril je narednika s svojo močno roko, da se je leta opotekel.

»Na ga, lovskega tatu!«

Mirko je besno zaklel in segel z roko v žep, da bi poiskal revolver. Pa Tonček ga je ulil od druge strani.

»Vidiš, pritepenec, tako znamo divji loveci!«

Mirko se je opotekel na drugo stran in se spotaknil ob močan hrastov kol. Pobral se je kakor maček in ga gredoč prijel.

Tonček ga je butil tretjič v obraz.

»Na, da boš pomnil, kdaj si se slinil okrog naše Ančke!«

Mirko se topot ni tako opotekel, v hipu se je zbral, z obema rokama zavzdignil težki hrastov kol in lopnil Tončka po glavi. Fant se je brezglasno zrušil na tla. Mirko je spustil kol zraven mladeniča na tla in se nasmehnil.

»Tako, ti si dober. Tinetu pa drugače pokazem.«

Hitro si je z vodo omočil bolečo glavo, potem je pa izginil skozi gozd in po bližnjici na orožniško stano.

Tineta je skoro slabost napadla, ko je našel Tončka na tleh okrvavljenega, z razbito glavo, negibnega, mrtvega. Močil ga je z vodo in ga ves preplašen klical:

»Tonček, Tonček! Zbudi se, zdrami se, Tonček!«

Toda mrtvec je ležal negibno pred njim. Tedaj se je Tine vzpel kvišku in pogledal okrog, kakor bi hotel videti morilca.

»Kdo je to storil? O Bog, kdo je to storil?« je ponavljaval nekaj časa kakor brezumen in klical prijatelja. Slednjič se je vendar malo zbistril in šel v dir proti Bukovemu vrhu.

Vsa vas je že mirno spala, ko je Tine ves upehan prisopihal do Korena. Z vasi se je čula fantovska pesem:

»Rožce le en čas cveto,
ptičke le en čas pojo,
mojega veselja pa
nikoli več ne bo.«

Ančka ni spala. Zdramila jo je pesem, mehka in otožna, da bi jokala. Mirno je bilo zunaj in tibo. Tine je planil na dvorišče ves upehan. Hasan je zalajal nad njim. V naslednjem hipu je Tine začel razbijati po vratih.

»Odprite, za božjo voljo, odprite!«

Ančka je planila pokonci, ko je začela Tinetov glas. Kolena so se ji šibila, s tresočo roko je odpirala vrata.

»Za Boga svetega, Tine, kaj pa je?«

Stari Koren je odprl okno in tudi hitro vprašal.

»Si ti, Tine? Kaj se je zgodilo?«

Tinetu je pošla sapa, zajeceljal je:

»Oče, Ančka! Tonček...«

Več ni mogel, bled se je naslonil na steno.

Stari Koren je priteknel iz zgornje hiše v sami spodnji obleki, ko je čul Tončkovo ime. Ančka je tresla Tineta in ga izpraševala, kaj je. Tine si je opomogel od trenutne slabosti in ves zmeden in tresoč se povedal grozno novice.

»Tonček je v Mačniku mrtev, ubit!«

Stari Koren se je zgrabil z obema rokama za glavo, Ančka pa bi bila padla po tleh, da je ni Tine ujel.

S svistli so prišli sinovi in ob grozni novici onemeli. Janez se je sesedel na klop, Luka je jokal, kakor majhen otrok. Čez čas šele je mogel Tine povedati, kako je našel Tončka mrtvega ob tolmunu.

»In kdo bi ga ubil?« je zamolklo vprašala Ančka, ki se je medtem že osvestila.

Tinetu se je zasvitalo v glavi.

»Svoje življenje zastavim, da ga je Mirko.«
(Dalje prih.)

QUALITÉ EXTRA
INDESTRUCTIBLE

Samo

STOLI

*iz upognjenega lesa
združujejo največjo
eleganco z izredno
odpornostjo in tr-
pežnostjo.*

REMEC-Co.
tovarna upognjenega pohištva

KAMNIK Zaherjavte v vseh pohištvenih trgovinah in naše blago

Prašičji sejem v Ptujju dne 30. septembra 1936

Cene so bile sledeče: Pršutarji 5.50—6 din, plemenske svinje 5.50 din, debele svinje 6.50—7 dinarjev za kg žive teže.

Plemenski sejmi rodovniške govedu:

Pomurska pasma: 3. novembra pri Sv. Juriju pri Celju.

Brzoparilniki
in
gnojnične črpalke
znamke
„GAMA“

so proizvodi izključno domače obrti, le polovico cenejši in boljše kakovosti kot inozemski.

Izdeluje in
prodaja jih tvrdka
Ciril Podržaj,
splošno ključavničarstvo,
Ig, p. Studenec pri Ljubljani

Pojasnila in ceniki brezplačno

Križ je z budilkami. Gospod hoče pri urarju kupiti budilko, pa pripomni: »A prosim tako, ki bo zbudila pač služkinjo, ne pa kar cele hiše.« — Urar: »Zelo žal mi je, a budilke navadno zbudijo prej celo hišo, preden jih čuje služkinja.«

Jože Premrov, Ljubljana:

Naši bratje in sestre v tujini

Nad 500.000 naših sinov in hčera je danes odrezanih od domače grude. Daleč to- in onstran oceanov ustvarjajo žilave slovenske roke dobrine, ki naj služijo blagostanju in napredku tujih narodov. Naša lepa, mala slovenska zemlja je bila pretesna, da bi mogla dati vsem svojim otrokom dovolj prostora in možnost zaželjenih življenjskih pogojev. V težnji za poštenim delom in zaslužkom je bil naš človek prisiljen iskati si pri tujih narodih in v daljnih zemljah svojo drugo domovino. In vendar: domovina je samo ena! Njej so posvečene misli slovenskega izseljenca, ko v globokih rovih odkriva zaklade zemlje, o njej sanja naš delavec med brnenjem jeklenih tovarniških strojev, njenih polj in livad ne more pozabiti naš kmetovalec, ki ga je usoda zanesla na neizmerne ameriške farme. Ljubezen do rodne grude je ona prirodna spona, ki gre preko vseh razdalj ter vzdržuje in krepi v našem izseljencu narodno zavest in vero v srečno bodočnost njegove domovine.

Kot dobra in skrbna mati Slovenija ni in ne bo nikdar pozabila svojih sinov in hčera, ki so danes raztreseni po vseh delih sveta. Vsako leto se jih spominja, zlasti pa hite njene misli ob vsakoletni izseljenski nedelji, ob tem velikem narodnem prazniku, ki je posvečen skrbi in ljubezni našim izseljencem, ki morajo biti odtrgani od rodne grude. Po vsej naši domovini je veliko zanimanja za to našo rodno kri, ki jo zdaj pije mrzla tujina. In naši izseljenci so nam hvaležni za to veliko ljubezen; v njihovih srcih se ljubezen do nas in domovine ojači in poglubi. Saj če pomislimo, da so v tujini prepuščeni samim sebi, v mnogih krajih nimajo svojih šol, društev, ne domačega duhovnika, ne slišijo naše lepe besede in pesmi, potem se moramo čuditi, da so nam po tolikih letih še ostali zvesti in da še vedno hrepene po domovini.

Delo, ki ga opravljajo naši izseljenci po širnem svetu, ni lahko, toda Slovenci se ga niso ustrašili. Zarili so se kot črvi pod zemljo v rudnike in tam garali kot živina, si služili kruh in — podpirali domovino. Nešteto slovenskih domov so rešili pred propadom. Do zadnjih let so pošiljali v domovino vsako leto na milijone dinarjev. Krava prisluzen je bil ta denar, pa so ga kljub temu radi izročali domovini, ker jo ljubijo kot pravi sinovi in hčere. Zadnja leta od l. 1930—1934 ni bilo več toliko dotoka denarja v domovino zaradi težke gospodarske stiske, toda nekaj milijonov je kljub temu prišlo v domovino. Po podatkih Narodne banke v Zagrebu so nam naši izseljenci leta 1935 poslali 192.000.000 Din. Ta vsota vse pove, kako naši izseljenci ljubijo domovino. Veliko si je naša država opomogla s tem denarjem v vsakem oziru. Treba je, da se jih tudi domovina često spomni in jim skuša pomagati v verskem, narodnem in kulturnem oziru po svojih najboljših močeh. Vračajmo jim ljubezen za ljubezen!

Naši ljudje so se pričeli izseljevati v večjem številu okoli l. 1880. Izseljevanje je trajalo do leta 1930 in še celo zdaj ni prenehalo. V tem času se je izselilo na vse kraje sveta nad pol milijona Slovencev. Izselili so se iz najrevnejših predelov Slovenije. Če pomislimo na to dejstvo, moramo reči, da izseljevanje za Slovenijo ni bila bolezen, ampak življenjska potreba.

Zdravstvena šola

Čokolada se pripravlja iz kaka, mleka in sladkorja. Je izborna hraniva bodisi sama ali pa kuhana v mleku. Le če jo zaužijemo v večji količini, povzroča zaprtje. V čokoladi je mnogo ogljikovih hidratov, nekaj masti in beljakovine. Sto gramov čokolade da 460 kalorij.

Prava kava sama po sebi nima posebne hranivne vrednosti. Vsebuje 1—1,75 odstotka kofeina, nekaj tanina, sladkorja, rudninskih soli in eteričnega olja. Od tega olja zavisi tudi njen prijeten okus. Kava marsikomu pospešuje tek. Koliko kofeina se iz semlete kave izloči, zavisi od načina kuhanja. Na naš in turški način kuhanja izloča manj kofeina kot s posebnimi kahalniki kuhanja (tkzv. ekspres-kava). Kofein pospešuje delovanje srca, zato ga rabimo pri omedlevicah, pri zastrupljenju z alkoholom in drugimi strupi. Zauživana v manjših količinah osveži tudi mišljenje in mnogim poveča voljo med duševnim delom. Prava kava prežene tudi zaspanec. Zauživana v prevečji količini pa povzroča težjo nespečnost, nervoznost in razbijanje srca. Ne smemo je torej nuditi nedoročnim otrokom in ljudem z bolnim srcem niti

Slabo milo uničuje, dobro pa varuje Vaše perilo.

Zato uporabljajte vsaka izkušena gospodinja le

Zlatorog terpentinsko milo.

Slovenci bivajo sedaj po vseh delih sveta. Največ jih je v Zedinjenih državah Severne Amerike, kjer so jih naštel do 280.000. Prav gosto so naseljeni tudi v Argentini, Kanadi, Nemčiji, Franciji, Belgiji in Holandiji.

Večje slovenske naselbine imajo slovenske župnije in šole, zlasti v Severni Ameriki, kjer deluje nad 100 slovenskih duhovnikov. Po drugih državah, kjer Slovenci niso kompaktno naseljeni, pregrešajo vsega tega, zato pa jim grozi marsikje moralni in narodni pogin. Utonili bodo v ogromnem tujem morju, če jim ne bomo priskočili takoj na pomoč! Marsikje mlajši rod ne zna več jezika svojih roditeljev in tudi ne pozna svoje prave domovine. To pa vse zaradi tega ne, ker jim nismo poslali domačega duhovnika in učitelja. Vedno nas prosijo naj jim v tem oziru pomagamo, pa vedno nalete njihove prošnje na gluha ušesa. Zganimo se že enkrat in jim pomagajmo!

Po naši nemarnosti je do zdaj ostalo v tujini že na milijone našega denarja. Za zgled bodi omenjen samo en primer: Leta 1934 je umrl A. K. v U. S. A. Domači se zanj niso brigali. Imel je prihranjenih 50.000 dolarjev, kar znaša v našem denarju 2.500.000 Din. In ta denar je ostal v Severni Ameriki namesto, da bi ga bila dobila naša domovina. Podobnih primerov je, žal, nebroj.

Kako skrbimo za naše izseljence? Do zdaj smo se zanje zelo malo brigali, še manj pa zanje storili. Edino Rafaelova družba v Ljubljani je z budnim očesom zasledovala njihovo izseljevanje in materinsko skrbela zanje. Da sama vsega storiti ni

mogla, je jasno. V povojnih letih pa si je stekla omenjena družba na izseljenskem poprišču neveljavne zasluge. Mnogim našim izseljencem je že rešila imetje in jih obvarovala pred moralnim in narodnim propadom. Treba je, da jo vse plasti našega naroda podpirajo z gmetnimi sredstvi in ji omogočajo nadaljnje delo. Najlažje ji pomagajo s tem, da pristopijo k družbi kot udje z letnim prispevkom 10 Din. Družba izdaja tudi časopis »Izseljenski vestnik Rafael«, kateri obiskuje naše rojake po širnem svetu in s tem omogoča trdne in žive vezi med našimi izseljenci in domovino. Nujno potrebno bi bilo, da bi se na ta prepotrebn list naročila vsaka slovenska družina, saj stane na leto le 12 Din. Naročite si ga pri Rafaelovi družbi v Ljubljani, Tyrševa cesta 51.

Ob letošnji izseljenski nedelji, ki bo 29. novembra, se spomnimo vseh naših izseljencev, spomnimo pa se tudi Rafaelove družbe in postanimo njeni udje.

Tožnih krikov naših izseljencev iz tujine naj nihče ne presliši, ampak naj jim skuša pomagati vsak izmed nas po svojih močeh in zmožnostih.

Ta je pa huda. Vpraša gospod Perko tako mimogrede gospoda Bevca: »Prosim Te, koliko si pa Ti pravzaprav star?«

G. Bevc: »Trideset jih bom. A zakaj vprašuješ?«

G. Perko: »Hm, nič takega. Le to me je zanimalo, koliko časa lahko človek živi brez možganov v glavi.«

ne nervoznežem. Ti naj uživajo kavo, ki so ji na kemični način odvzeli kofein. Ostale snovi taka kava obdrži in tudi prijeten okus. Takim ljudem lahko dajemo tudi kavine nadomestke, ki so pripravljene iz cikorieje ali iz smokev ali iz žitnih zrn.

Začimbe kakor poper, paprika, žafran, cimet, so brez hranivne vrednosti. Pospešujejo pa tek na ta način, da dražijo želodec, ki potem izloča več prebavnih sokov. Ne smemo jih tedaj zauživati, kadar imamo preveč želodčnih sokov, pa tudi pri nekaterih boleznih jih bo zdravnik prepovedal.

Marsikdaj slišite besedo: inkubacijska doba. Ta doba je razdobje med dnevom, ko se človek nalezje nalezljive bolezni in dnevom, ko bolezen izbruhne. V tej dobi se klice v telesu razmnože, ali izločijo že zadostno količino strupov. Važno je, da poznamo to razdobje radi tega, ker se lahko spoznamo, kdaj bo bolezen izbruhnila, če je bil kdo v dotiki z okuženim bolnikom in če se je boleznileznel. — Pri tifusu izbruhne bolezen 10. do 21. dan; pri davici 2. do 8. dan; pri griži 3. do 8. dan; pri šenu 1. do 2. dan; pri kapavici 1. do 8. dan; pri sifilis 20. do 25. dan; pri influenci 1. do 4. dan; pri malariji 7. do 21. dan; pri kužnem vnetju možganskih opev 4. do 5. dan; pri ošpicah

8. do 18. dan (najpogosteje 14. dan); pri mumpsu 4. do 25. dan; pri oslovskem kašlju 5. do 6. dan; pri škrlatinki 1. do 14. dan; pri tetanusu 2. do 60. dan; pri pegavcu 10. do 21. dan; pri kozah 13. dan; pri mehkem čankarju 48 ur, pri steklini do 60. dan ali še pozneje itd. Ta pregled si shranite, ker vam bo marsikdaj prišel prav.

V poletju ne more škodovati lasišču, če hodimo brez klobuka, ampak to lahko samo koristi. Tisti pa, ki nosi klobuk v poletju, je dobro, če se da napraviti na obodu majhno luknjico, da lahko uhajajo znojni hlapi navzven. V zadnjem času združujejo lasišče z višinskimi soncem (seveda z določenimi dozami obsevanja) in torej tudi sonce ne more škodovati lasem samim. Nevarno je seveda v veliki pripeki stati ure dolgo gologlav na soncu zlasti za plešče radi sončarice. Se zamoreci si radi pripeke stavijo na glavo cele kupe hladilnega blata ali kravjeka. V naši klimi hodimo razen v najbolj vročih dneh gologlavi. Pozimi pa je boljše, če smo pokriti, tudi tisti, ki so utrjeni. Neue deutsche Klinik pravi, da pozimi v mrazu toplota bolj utrjuje tudi utrjenega kot pa mraz. Torej je dobro, da pozimi tudi sovražniki klobukov le-te povežejo na glavo in jih odlože šele tedaj, ko začne sonce zopet enakomerno božati možgane v pomladi.

A. Belec, St. Vid nad Ljubljano:

Gasilski spomini

(Nadaljevanje.)

Prve motorne brizgalne so nam delale velike težave pri pogonu. Zato smo morali čakati, da se spopolnijo in nadomeste s takimi, ki bodo točneje delovale in ne bodo delale takih težav pri spravljanju v tek. Ko sem bil v Leipzigu, sem vprašal tamkajšnjega načelnika, kaj je z motornimi brizgalnami. Po svoji skušnji mi je odgovoril, da bodo oni obdržali svoje stare brizgalne toliko časa, dokler ne bodo nove motorke toliko spopolnjene, da se bo mogoče nanje zanesti in bo tako njih raba varna. Pri požaru ni mogoče čakati, da prične komplicirana aparatura funkcionirati. To je tudi mene oplašilo, da se spočetka kar nisem mogel navdušiti za motorke.

Pri naši kmetski zadrugi sem imel preskušeni motor na bencinski pogon. Peljal sem se na Dunaj povprašat in se posvetovat, kje bi dobil centrifugalno sesalko k temu motorju. Prva tovarna mi je mojo misel odločno odklonila, češ, da mora centrifugalna sesalka biti montirana na istem vozu. To me pa ni oplašilo. Šel sem v drugo tovarno z istim vprašanjem. Previdni inženir me je spraševal, čemu hočem imeti le centrifugalno sesalko brez motorja. Povedal sem mu svoje mnenje, pojasnil, kako mislim montirati sesalko k motorju: centrifugalno bi montiral na dvokolni voz, ta voz bi pritrdil z močnimi vijaki k bencinskemu motorju, jermenice motorja in sesalke bi sklenil z jermenom, tako da bi stroj nemoteno deloval. Inženir se je sprizajnil z mojo mislijo, pogovorila sva se za ceno sesalke ter mi jo je obljubil kmalu dobaviti.

Sesalka na 3 stopnje, ki daje 300 litrov vode na minuto, je došla l. 1911. Montiral sem jo na pripravljeni dvokolni voz. Dvokolno sesalko smo pritrdili z vijaki k motorju in jo takoj preskusili. V naše veliko veselje je motor nemoteno spravljal brizgalno takoj v tek, iz te brizgalne smo prelivali vodo v tri druge brizgalne, ki so brizgale vodo na ogenj. Delo je bilo moštvo zelo olajšano.

Novo šentviško načelstvo je l. 1913 kupilo novo, močno in dobro motorke. Teda! so se motorne brizgalne že toliko spopolnile, da

delajo zanesljivo. Ker centrifugalke nismo več rabili, smo jo prodali nekemu podjetniku za dvakratno nabavno ceno.

5. Okrajna gasilska zveza Št. Vid.

Za okolico Št. Vida se je 21. maja 1911 ustanovila Okrajna gasilska zveza s sedežem v Št. Vidu za sedem okoliških gasilskih društev. Mene so izvolili za načelnika Okrajne gasilske zveze. Glavni namen zveze je bil, da so včlanjena gasilska društva prirejela skupne vaje z brizgalnami po vsem okolišju. S takimi vajami se spoznajo vse potrebe za gašenje, zlasti se gasilci seznanijo z važnim vprašanjem, kje se nahaja voda, kako se da rabiti in koliko je je. Pri vaji se popiše vsa tekoča voda, dalje vsi stalni bajerji, studenci in vodnjaki po posameznih vaseh. Pa še marsikaj drugega koristnega in potrebnega se določi ob taki priliki.

Načelnik zveze določi, v katerem kraju se vrši vaja. Ko se snidejo gasilci k skupni vaji, se najprej dogovore, katere objekte bodo branili pred požarom za vajo. Ko je to ugotovljeno, sledi alarm z znakom roga. Vsako društvo skuša spraviti v tek svojo brizgalno. Ko je katera brizgalna v redu, zatrobi trobentač njihovega društva »Vodo!« Ko začne voda brizgati v ogroženi objekt, se določno in jasno vidi, katero moštvo je najbolj spretno in urno. Čas se zabeleži. Načelnik si zapomni ali zapiše tudi vse ostale okolnosti gašenja, prednosti in pomanjkljivosti.

Po končani vaji stopijo vsi društveni načelniki skupaj k važnemu razgovoru. Tu se ugotove vse napake, pove se vrstni red društev po doseženi hitrosti pri dovajanju vode itd. Zlasti je važno, da se sporazumno določi, katere napake mora katero društvo odpraviti do prihodnje skupne vaje, v čem se mora moštvo še izuriti itd. (Dalje.)

»Če bi te zdajle naprosil, da mi posodiš tisoč dinarjev, kaj bi ti napravil?«

»Smejal bi se.«

»Smejal, zakaj?«

»Ker je bolje, da se prej smejem, kot da bi kasneje jokal.«

*

Vse je v najlepšem redu. »Krasno bo na letovišču, vse je v redu: otroci so v počitniški koloniji, pes je pri sosedu, pohišstvo je prodano, ura in prstanj so pa v zastavljalnici.«

Dr. B. M.:

O vplivu alkoholizma na duševnost

(Prosto pa Langeju.)

(Nadaljevanje.)

Ker morajo prestopiti taki deliranti velik telesni napor, ker zadobe marsikdaj telesne poškodbe, ker se jih včasih poloti pljučnica ali ker jim zastane srce, jih nekaj odstotkov med napadom umre. Delirij traja 3—7 dni, le včasih manj ali dalj časa. Po deliriju se poloti bolnika dolgotrajno spanje, iz katerega se prebudi in po navadi precej hitro popravi, čeprav ni marsikdaj njegova osebnost več pri tisti moči, kot je bila pred napadom. Nagiba seveda še naprej k alkoholizmu, zaradi česar se ga po nevezdržnosti ponovno in ponovno polasti delirij, s čimer je nujno združena vedno večja verjetnost, da se bo napad končal s smrtjo ali duševno onemoglostjo. Pri nas v Sloveniji je v primeri z drugimi kraji takih delirantov sorazmerno malo.

Redkejša kot delirium tremens je pijanska halucinoza, ki se tudi polasti predvsem žganjarskih pijancev, pri katerih je duševnost najbrž že predestinirana za to bolezen. Taki bolniki so po navadi dobro orientirani. Pri njih se razvije med vedno težjimi napadi groze nasledovalna blaznost, ki jo v začetku spremljajo živahne halucinacije, kot pokanje, streljanje, zvonjenje zvonov. Bolnik sliši glasove, ki mu groze, glasove pivskih tovarišev, stražnikov, orožnikov, ki ga zasledujejo in mu groze zaradi dejanj, ki jih je storil, pa tudi zaradi dejanj, o katerih si domišlja, da jih je storil. Sicer nagovore ti glasovi njega samega redkokdaj, a se med seboj pogovarjajo o njem. Glasovi so glasni, razločni in ni mogoče s prigovarjanjem vplivati nanje. Bolniki se skušajo skriti pred zasledovalci, bežijo iz stanovanja, begajo po ulicah, se kam zaklenejo, beže k znancem ali celo na policijo, ki naj jih zaščiti. Nekateri pa opravljajo polni strahu svoje delo naprej, ne da bi povedali okolici, kaj jih zasleduje. Redkokdaj napadejo taki bolniki osebe, o katerih menijo, da jih preganjajo. Stanje je marsikdaj tako hudo, da se usmrte ali se poskušajo usmrtiti. Ta bolezen se včasih pozdravi v nekaj dneh, največkrat traja nekaj tednov, včasih pa tudi mesece dolgo. Po ponovnem popivanju se jih bolezen lahko znova poloti. (Dalje sledi.)

Reklama. Jurček je šel z očetom na sprehod. Kar se pojavi na nebu veličastna mavrica. Jurček je še nikoli ni videl, pa vpraša očeta: »Joj, ate, kakšna reklama je pa to?«

*

Deljeno veselje — dvojno veselje. Mama: »Zakaj pa nisi dala polovico jabolka sestrici? Ali ti nisem povedala, da je deljeno veselje dvojno veselje?« — Marička: »Saj sem hotela, mamica. Ko pa sem jabolko prerezala, sem videla, da deljeno jabolko ni dvojno jabolko, ampak sta samo dve polovici jabolka.«

Koledar za november 1936

1	Nedelja	DVAINDVAJSETA POBINKOŠTNA. Vsi svetniki.	16	Poned.	Otmar, opat; Neža Asiška, devica
2	Poned.	Spomin vernih duš. Just, muš.	17	Torek	Gregorij Čudodelnik, škof; Saloma, devica
3	Torek	Viktorin, škof; Venefrida, devica	18	Sreda	Odon, opat; Roman, mučenec
4	Sreda	Karel Boromej, škof; Vital; Modesta, devica	19	Četrtek	Elizabeta, kraljica; Poncijan, papež
5	Četrtek	Caharija, oče Janeza Krst.; Elizabeta; Emerik, sp.	20	Petek	Feliks Valoaški, spozn.; Edmund
6	Petek	Lenart, opat; Helena, devica	21	Sobota	Darovanje Marije Device, Kolumban
7	Sobota	Bl. Janez Perboar, kitaj. muš. (†1340)	22	Nedelja	PETINDVAJSETA POBINKOŠTNA. Cecilija, devica in muš., varihinja glasbe; Filemon, mučenec
8	Nedelja	TRIINDVAJSETA POBINKOŠTNA. Zahvalna nedelja. Bogomir, škof; Klavdij in tov., mučenci	23	Poned.	Klemen, papež; Felicita, mučenica
9	Poned.	Teodor (Božidar), mučenec	24	Torek	Janez od Križa; Hrizogon, mučenec
10	Torek	Andrej Avelin, spozn.; Trifon, muš.	25	Sreda	Katarina, dev. in muš., Mozes, muš.
11	Sreda	Martin (Davorin), škof; Menas, muš.	26	Četrtek	Silvester, opat; Leonard P., spozn.
12	Četrtek	Martin, papež; Avrelj, škof	27	Petek	Virgilij, škof; Bernardin Foški, Valerijan
13	Petek	Stanislav Kostka, spozn.; Didak, spozn.	28	Sobota	Gregorij III., papež; Jakob M., spozn.
14	Sobota	Jozafat Kunč., škof in muš.; Veneranda, devica	29	Nedelja	PRVA ADVENTNA. Izseljenska nedelja. Saturnin, mučenec; Gerlazij, papež
15	Nedelja	ŠTIRINDVAJSETA POBINKOŠTNA. Leopold, kralj; Jedert, dev.; Albert V.	30	Poned.	Andrej, apostol

Luna: 6. novembra zadnji krajec; 14. novembra mlaj; 22. novembra prvi krajec; 23. novembra ščip ali polna luna

Dan se skrči od začetnih 9 ur 57 minut na končnih 8 ur 41 minut. Skrči se torej za 1 uro 16 minut

Ilustracije in ključaji

dajo reklami šele pravo lice. — Za reklamo v velikih nakladah uvažuje se offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotisk • Knjižotisk
Bakrotisk • Ključarna
Litografija • Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**